

Prvi izveštaj Centra za markiranje ptica u Bosni i Hercegovini

BILJANA TOPIĆ¹

Topić, B., 2019: The first report of the Bosnian and Herzegovinian ringing center

This report presents the results of the first ringing year in Bosnia and Herzegovina. A total of 3.568 individuals of 56 bird species were ringed in Bosnia and Herzegovina in 2019, with 124 LOCO recoveries. By the end of 2019, there were four recoveries of birds ringed in B&H and found abroad, and three recoveries of birds ringed abroad and found in B&H. Two new species for bird fauna of Bosnia and Herzegovina, Paddyfield Warbler *Acrocephalus agricola* and Yellow-browed Warbler *Phylloscopus inornatus* were recorded during the bird ringing camps in Hutovo blato.

Key words: Bosnia and Herzegovina, Ringing center, bird ringing, report

ISTORIJSKI PREGLED PRSTENOVANJA U BOSNI I HERCEGOVINI

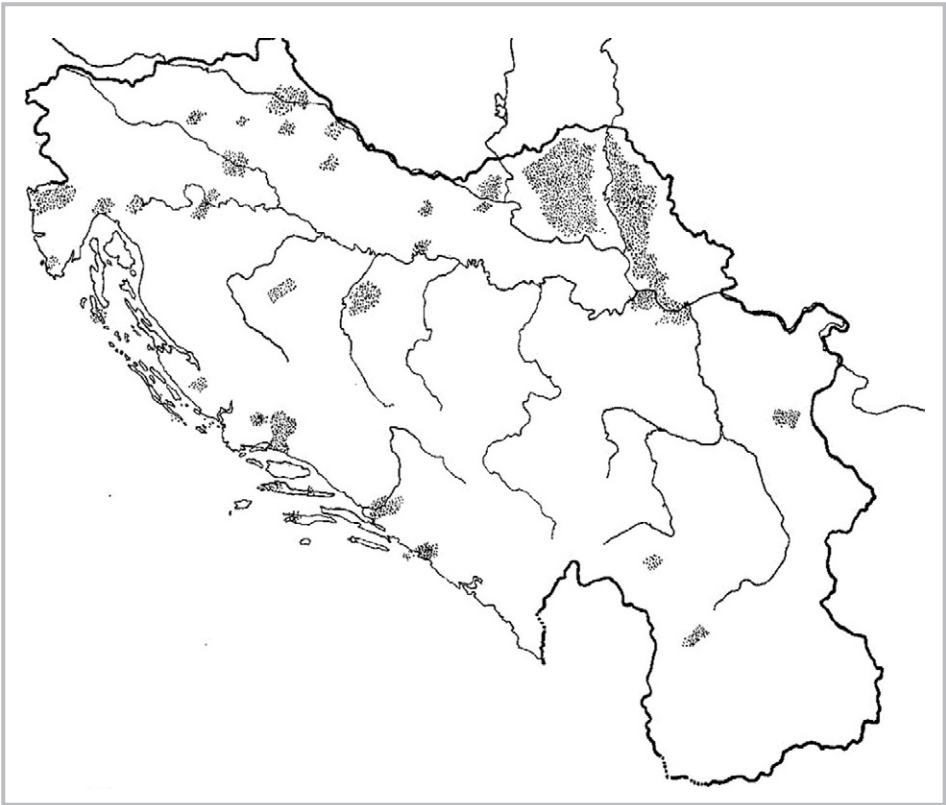
Prstenovanje je jedna od prvih naučnih metoda korištenih za praćenje migratornih vrsta životinja (Nebel 2010). Tvorac metode je danski biolog Hans Kristijan Kornelijus Mortensen (Hans Christian Cornelius Mortensen), koji je od 1890. godine cinkanim prstenovima prstenovao čvorke (*Sturnus vulgaris*), ali je ubrzo shvatio da težina prstenova utiče na ponašanje ptica, te je 1899. godine prstenove od cinka zamijenio alumijumskim (Preuss, 2001). Ornitološka javnost je rado prihvatila ovu novu tehniku, te se ubrzo formiraju mreže obučениh amatera i nacionalni centri za markiranje (Vasić, 2018). Prvu prstenovačku šemu ustanovio je Johan Tineman (Johannes Thienemann) 1903. godine u ornitološkoj stanici u Rositenu (danas Ribačij, Ruska Federacija), na Baltičkoj obali, u tadašnjoj Nemačkoj (Spencer, 1985). Potom su prstenovačke šeme osnovane i u Austro-Ugarskoj monarhiji (u Mađarskoj 1908., Hrvatskoj 1910. i Austriji 1913.) (Schenk, 1908; Rössler, 1911; Curry-Lindhal, 1982), Velikoj Britaniji 1909 (Spencer, 1985), kao i u mnogim drugim evropskim državama i u Sjedinjenim Američkim Državama. Vrlo brzo su se nacionalni centri za markiranje počeli međusobno povezivati, a od 1963. osnivanjem organizacije EURING (European Union for Bird Ringing), krenula je i koordinacija i standardizacija naučnog markiranja ptica u Evropi (Vasić, 2018).

Hrvatska prstenovačka centrala smještena pri Hrvatskoj ornitološkoj centrali (od 1945. "Ornitološki zavod", a od 1977. "Zavod za ornitologiju") rukovodila je

¹ Ornitološko društvo "Naše ptice", Semira Frašte 6, 71000 Sarajevo

prstenovanjem na celoj teritoriji Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Godine 1926. se u Sloveniji osniva nezavisna prstenovačka organizacija (Šere, 1998). I nakon 1945. hrvatska centrala nastavlja rukovođenje prstenovanja u pet republika SFRJ (SR Hrvatska, SR Bosna i Hercegovina, SR Crna Gora, SR Srbija i SR Makedonija), sve do raspada države i proglašenja nezavisnosti Hrvatske 1992. godine (Mužinić i Purger, 2009). Samostalne šeme osnivaju se potom i u ostalim republikama bivše Jugoslavije: u Srbiji 1993., u Makedoniji 1996. i u Crnoj Gori 2010. (Kotrošan, 2017) i postaju punopravne članice EURING-a: Srbija (1997.), Makedonija (1995.) i Crna Gora (2015.).

Podaci o pticama prstenovanim u Bosni i Hercegovini, kao i onim prstenovanim u drugim zemljama, a primećenim u Bosni i Hercegovini prijavljivane su Zavodu u Zagrebu sve do 1992, a od 1992. prijavljivani su samo nalazi prstenovanih ptica.

Slika 1. Područja najintenzivnijeg i kontinuiranog prstenovanja na teritoriji SFRJ do 1965. (Izvor: Štromar 1968)

Figure 1. Areas of the most intense and continuous ringing activities in the territory of the SFRY until 1965 (According to Štromar 1968)

Podaci o prstenovanim pticama i nalazima publikovani su redovno u časopisu *Larus* (npr. Štromar, 1958). Nakon 1992. godine na teritoriji Bosne i Hercegovine markiranje jedinki se obavlja nekoordinisano i sporadično, uglavnom prstenovima Centra za markiranje životinja koji deluje o okviru Prirodnjačkog muzeja u Beogradu (Radaković et al., 2013; Sjeničić 2014/2016; Sjeničić et al., 2014/2016; Kotrošan, 2017). Tokom 2008. ornitolozi iz češkog državnog muzeja iz Praga su prstenovali ptice na Hutovom blatu češkim prstenovima (Musa, 2008.).

U periodu nakon Drugog svetskog rata bila su aktivna dva bosanskohercegovačka prstenovača: Vlado Beničić iz Banjaluke (1965-1966.) i Midhat Hrnčić iz Sanskog Mosta (1965-1972) (Štromar, 1968, 1970, 1971, 1972, 1973, 1975). Ptice su uglavnom prstenovane na području severne Bosne (Slika 1). Neposredno pred početak poslednjeg rata licencu je dobio i Denis Bem (Denis Bohm, pers comm.).

Od 2019. godine Bosna i Hercegovina ima svoju prstenovačku šemu i punopravna je članica EURINGA. U Bosni i Hercegovini trenutno prstenuju tri licencirana prstenovača (Jovica Sjeničić, Goran Topić i Biljana Topić), a markiranje se vrši aluminijumskim prstenovima izrađenim u 15 veličina.

U ovom izveštaju biće predstavljeni rezultati rada BiH centra u 2019. godini. Izveštaj obuhvata sve jedinke prstenovane BiH prstenovima na teritoriji Bosne i Hercegovine tokom 2019., sve nalaze ptica prstenovanih u Bosni i Hercegovini i nađenih u Bosni i Hercegovini, kao i nalaze ptica prstenovanih u Bosni i Hercegovini, a zabeleženih u inostranstvu i nalaze ptica prstenovanih u inostranstvu i uhvaćenih u ornitološke mreže tokom prstenovačkih kampova organizovanih tokom 2019. godine, a koji su pristigli u Centar i obrađeni zaključno sa 31.12. 2019. godine.

REZULTATI PRSTENOVANJA PTICA TOKOM 2019. GODINE

Tokom 2019. godine u Bosni i Hercegovini organizovane su tri prstenovačke akcije, tokom kojih je metalnim prstenovima markirano ukupno 3.568 jedinki iz 56 vrsta, dok je 8 jedinki određeno do nivoa roda (Tabela 1). Najveći broj jedinki prstenovan je u svojoj prvoj kalendarskoj godini - 83.58%. Tokom prstenovačkih akcija na Hutovom blatu uhvaćene su i markirane dve nove vrste za faunu Bosne i Hercegovine: poljski trstenjak *Acrocephalus agricola* i azijski zviždak *Phylloscopus inornatus*.

Prva prstenovačka akcija podržana od strane novoosnovane prstenovačke šeme u Bosni i Hercegovini organizovana je 15. i 16.5.2019. u okolini Trebinja. Tom prilikom markirane su samo jedinke *Oenathe (hispanica) melanoleuca*, ukupno njih 7 (Slika 2).

Druga prstenovačka akcija održana je na Hutovom blatu u periodu od 20.8. 2019. do 15.9.2019. u organizaciji Ornitološkog društva „Naše ptice“. Tokom četiri smene kampa prstenovane su ukupno 2.764 jedinke iz 45 vrsta. U periodu od

24.10.2019. do 2.11.2019. na Hutovom blatu prstenovali su i članovi Moustached warbler ringing team iz Mađarske. Tokom 9 dana markirano je 797 jedinki iz 22 vrste.

Slika 2. Goran Topić i Biljana Topić sa prvom jedinkom markiranom BiH prstenom.
(Foto Manuel Schweizer)

Figure 2. Goran Topić and Biljana Topić with the first bird ringed with Bosnian-Herzegovinian ring. (Photo: Manuel Schweizer)

Tabela 1. Pregled vrsta prstenovanih BiH prstenovima tokom 2019.
Table 1. List of all species ringed with B&H rings during 2019

Redni br. No.	Vrsta Species	Broj prstenovanih jedinki Number of ringed individuals
1.	<i>Acanthis cannabina</i>	1
2.	<i>Acrocephalus agricola</i>	1
3.	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	167
4.	<i>Acrocephalus melanopogon</i>	108
5.	<i>Acrocephalus palustris</i>	35
6.	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	359
7.	<i>Acrocephalus scirapceus</i>	386
8.	<i>Acrocephalus sp.</i>	1
9.	<i>Aegithalos caudatus</i>	5
10.	<i>Alcedo atthis</i>	7
11.	<i>Anthus trivialis</i>	8
12.	<i>Caprimulgus europaeus</i>	26
13.	<i>Carduelis chloris</i>	4
14.	<i>Cettia cetti</i>	76
15.	<i>Dendrocopos major</i>	1
16.	<i>Emberiza cirulus</i>	6
17.	<i>Emberiza melanocephala</i>	1
18.	<i>Emberiza schoeniclus</i>	228
19.	<i>Erithacus rubecula</i>	75
20.	<i>Ficedula albicollis</i>	1
21.	<i>Fringilla coelebs</i>	13
22.	<i>Garrulus glandarius</i>	1
23.	<i>Hippolais icterina</i>	3
24.	<i>Hirundo rustica</i>	76
25.	<i>Jynx torquilla</i>	5
26.	<i>Lanius collurio</i>	15
27.	<i>Locustella luscinioides</i>	50
28.	<i>Locustella naevia</i>	2
29.	<i>Luscinia megarhynchos</i>	4
30.	<i>Luscinia svecica</i>	13
31.	<i>Motacilla flava</i>	1
32.	<i>Muscicapa striata</i>	2

Tabela 1. Nastavak sa prethodne stranice / Table 1 Continuation from previous page

Redni br. No.	Vrsta Species	Broj prstenovanih jedinki Number of ringed individuals
33.	<i>Oenanthe melanoleuca</i>	7
34.	<i>Otus scops</i>	9
35.	<i>Parus caeruleus</i>	86
36.	<i>Parus major</i>	32
37.	<i>Passer domesticus</i>	3
38.	<i>Passer hispaniolensis</i>	208
39.	<i>Passer montanus</i>	20
40.	<i>Passer sp.</i>	5
41.	<i>Phylloscopus collybita</i>	79
42.	<i>Phylloscopus inornatus</i>	1
43.	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	3
44.	<i>Phylloscopus trochilus</i>	80
45.	<i>Prunella modularis</i>	38
46.	<i>Regulus ignicapilla</i>	1
47.	<i>Remiz pendulinus</i>	22
48.	<i>Riparia riparia</i>	53
49.	<i>Saxicola rubetra</i>	1
50.	<i>Saxicola torquatus/Saxicola rubicola</i>	2
51.	<i>Serinus serinus</i>	2
52.	<i>Sylvia borin</i>	596
53.	<i>Sylvia atricapilla</i>	555
54.	<i>Sylvia cantillans</i>	1
55.	<i>Sylvia communis</i>	20
56.	<i>Troglodytes troglodytes</i>	25
57.	<i>Turdus merula</i>	16
58.	<i>Turdus philomelos</i>	22
Ukupno Total		3568

Najbrojnije vrste prstenovane u toku 2019. godine bosanskohercegovačkim prstenovima su grmuše *Sylvia borin* (596 jedinki, 16.7% od svih prstenovanih jedinki) i *Sylvia atricapilla* (555 jedinki, 15.55% od ukupnog broja prstenovanih jedinki). S obzirom na činjenicu da je najveći deo prstenovačkih aktivnosti realizovan na Hutovom blatu, ne iznenađuje ni podatak da je drugi najbrojniji rod *Acrocephalus* sa 1.057 jedinki, tj. 29.62% od svih prstenovanih primeraka (Tabela 2).

Tabela. 2. Pregled 11 najzastupljenijih vrstapptica prstenovanih tokom 2019.
Table 2. List of 11 the most commonly ringed species during 2019

Vrsta Species	<i>Sylvia borin</i>	<i>Sylvia atricapilla</i>	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	<i>Emberiza schoeniclus</i>	<i>Passer hispaniolensis</i>	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	<i>Acrocephalus melanopogon</i>	<i>Parus caeruleus</i>	<i>Phylloscopus trochilus</i>	<i>Phylloscopus collybita</i>
Brojnost Number	596	555	386	359	228	208	167	108	86	80	79
Procentualni udeo u ukupnom broju prstenovanih jedinki (%) Percentage	16.7	15.55	10.82	10.06	6.39	5.83	4.68	3.03	2.41	2.24	2.21

Tokom 2019. godine BiH prstenovima prstenovalo je ukupno 8 licenciranih prstenovača iz četiri države (Tabela 3).

Tabela 3. Spisak prstenovača koji su radili sa BiH prstenovima, po abecednom redu
Table 3. List of ringers who ringed with B&H rings, given in alphabetical order

Br. No.	Spisak prstenovača List of ringers	Država Country	Licenca Licence
1.	Bariša Ilić	Hrvatska	Hrvatska
2.	Biljana Topić	BiH	Srbija
3.	Boris Božić	Hrvatska	Hrvatska
4.	dr Tamás Enikő Anna	Mađarska	Mađarska
5.	Goran Topić	BiH	Srbija
6.	Horváth Gábor	Mađarska	Mađarska
7.	Kalocsa Béla	Mađarska	Mađarska
8.	Nenad Spremo	Srbija	Srbija

1. NALAZI PTICA PRSTENOVANIH I PRONAĐENIH U BOSNI I HERCEGOVINI TOKOM 2019. GODINE

Tokom skoro šest nedelja prstenovačkih aktivnosti na Hutovom blatu, u okviru 17 vrsta zabeležena su 124 nalaza ptica koje su prstenovane u Bosni i Hercegovini. Svi nalazi su tzv. LOCO. Najbrojniji su nalazi *Acrocephalus scirpaceus* i *Cettia cetti* - po 23 nalaza (Tab. 4). Najveće proteklo vreme između datuma prstenovanja i datuma nalaza je 63 dana (*Cettia cetti*).

Tabela 4. Broj LOCO nalaza po vrstama tokom 2019.
Table 4. Number of LOCO recoveries in 2019

Redni br. No.	Vrsta Species	Broj nalaza Number of recoveries
1.	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	15
2.	<i>Acrocephalus melanopogon</i>	2
3.	<i>Acrocephalus palustris</i>	3
4.	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	23
5.	<i>Caprimulgus europaeus</i>	1
6.	<i>Cettia cetti</i>	23
7.	<i>Emberiza cirrus</i>	1
8.	<i>Emberiza schoeniclus</i>	1
9.	<i>Erithacus rubecula</i>	12
10.	<i>Lanius collurio</i>	5
11.	<i>Locustella luscinioides</i>	7
12.	<i>Parus caeruleus</i>	7
13.	<i>Parus major</i>	7
14.	<i>Phylloscopus collybita</i>	4
15.	<i>Sylvia borin</i>	11
16.	<i>Sylvia communis</i>	1
17.	<i>Troglodytes troglodytes</i>	1

2. NALAZI PTICA PRSTENOVANIH U BOSNI I HERCEGOVINI, A PRONAĐENIH U INOSTRANSTVU TOKOM 2019. GODINE

Do kraja 2019. godine u bosanskohercegovački centar stigla su četiri nalaza jedinki prstenovanih kod nas, a pronađeni u inostranstvu (Tabela 5). Svi nalazi potiču sa lokaliteta Vid kod Metkovića, udaljenog od mesta prstenovanja 30.79 km². Najveće proteklo vreme od dana prstenovanja do dana nalaza je 13 dana (*Acrocephalus scirpaceus*).

² Rastojanje izračunato na osnovu koordinata dobijenih iz zagrebačke centrale

3. NALAZI PTICA PRSTENOVANIH U INOSTRANSTVU, A PRONAĐENIH U BOSNI I HERCEGOVINI TOKOM 2019. GODINE

Tokom prstenovačkih kampova zabeleženo je 17 nalaza jedinki prstenovanih u inostranstvu. Najviše nalaza prstenovanih jedinki je sa mađarskim prstenom (10 jedinki), a najbrojnija vrsta je *Acrocephalus melanopogon* (11 jedinki) (Tabela 5). Do kraja 2019. godine dobili smo podatke o prstenovanju za svega tri jedinke (Tab. 6). Dve jedinke *Acrocephalus scirpaceus* prstenovane su na lokalitetu Vid kod Metkovića (Hrvatska) 15 odnosno 17 dana pre datuma ponovnog hvatanja. Jedna jedinka *Acrocephalus arundinaceus* prstenovana je na lokalitetu Pakoštane na Vranskom jezeru (Hrvatska) udaljenom 206,64 km od Karaotoka, 13 dana pre datuma hvatanja. Ovi nalazi ukazuju na verovatno redovna kretanja trstenjaka između lokaliteta Vid (Hrvatska) i Karaotok (Bosna i Hercegovina).

Tabela 5. Zbirna tabela po vrstama nalaza jedinki prstenovanih u inostranstvu, a pronađenih kod nas
Table 5. Birds ringed abroad and found in Bosnia and Herzegovina

Vrsta/Prstenovačka šema Species/Ringing scheme	BUDAPEST	ZAGREB	N. MUSEUM PRAHA	POLAND
<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	-	1	-	-
<i>Acrocephalus melanopogon</i>	9	2	-	-
<i>Acrocephalus schoenobenus</i>	-	-	1	1
<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	-	2	-	-
<i>Riparia riparia</i>	1	-	-	-

Tabela 6. Nalazi ptica prstenovanih u BiH, a pronađenih u inostranstvu (1-4) i nalazi ptica prstenovanih u inostranstvu, a pronađenih u BiH (5-7), tokom 2019. godine
Table 6. Recoveries of birds ringed in B&H and found abroad (1-4) and recoveries of birds ringed abroad and found in B&H (5-7) in 2019.

R. broj No.	Vrsta Species	Centrala i broj prstena Center and ring number	Uzrast i pol Age and sex	Lokalitet prstenovanja i nalaza Ringing and recovery site	Država prstenovanja i nalaza Ringing and recovery country
1	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	SARAJEVO C000173	3 U	Karaotok, Hutovo blato/ Vid, Metković	BiH/ Hrvatska
2	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	SARAJEVO C000489	3 U	Karaotok, Hutovo blato/ Vid, Metković	BiH/ Hrvatska
3	<i>Sylvia borin</i>	SARAJEVO D000544	3 U	Karaotok, Hutovo blato/ Vid, Metković	BiH/ Hrvatska
4	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	SARAJEVO F000146	3 U	Karaotok, Hutovo blato/ Vid, Metković	BiH/ Hrvatska
5	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	Zagreb BK02353	3 U	Vid, Metković/ Karaotok, Hutovo blato	Hrvatska/ BiH
6	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	Zagreb BK02294	3 U	Vid, Metković/ Karaotok, Hutovo blato	Hrvatska/ BiH
7	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	Zagreb CA10944	3 U	Vransko jezero/ Karaotok, Hutovo blato	Hrvatska/ BiH

Skraćenice i EURING šifre korištene u Tabeli 6
 Abbreviations and EURING codes used in Table 6:

1. Stanje ptice pri nalazu (Uslovi nalaza)	8	Živa i verovatno u dobrom stanju, prstenovač ju je zasigurno pustio
2. Okolnosti nalaza	20	Sa namerom lovljena, hvatana (uključujući i hvatanje od strane prstenovača) ili trovana od strane čoveka (nije upucana), ali ne radi držanja u zarobljeništvu
3. Starost ptice	3	Prva kalendarska godina: odrasla ptica koja se izlegla u tekućoj kalendarskoj godini
4. Pol	U	Nepoznat pol; pol nije određen

Koordinate lokaliteta prstenovanja i nalaza Coordinates of ringing and recovery site	Datum prstenovanja/nalaza Ringing/recovery date	Prstenovač/nalazač Ringed/recovered by	Način nalaza Way of ringing/recovery	Proteklo vreme (dani) Elapsed time (days)	Udaljenost (km) Distance (km)	Pravac Direction
43.06 N 17.75 E 43.05 N 17.38 E	25.08.2019. 29.08.2019.	N. Spremo B. Ilić	8 20	4	30,16	W (268°)
43.06 N 17.75 E 43.05 N 17.38 E	5.9.2019. 18.9.2019.	B. Božić B. Ilić	8 20	13	30,16	W (268°)
43.06 N 17.75 E 43.05 N 17.38 E	30.8.2019. 2.9.2019.	N. Spremo B. Ilić	8 20	3	30,16	W (268°)
43.06 N 17.75 E 43.05 N 17.38 E	26.8.2019 7.9.2019.	B. Božić B. Ilić	8 20	12	30,16	W (268°)
43.05 N 17.38 E 43.06 N 17.75 E	17.8.2019. 1.9.2019.	B. Ilić N. Spremo	8 20	15	30,16	E (88°)
43.05 N 17.38 E 43.06 N 17.75 E	14.8.2019. 31.8.2019.	B. Ilić N. Spremo	8 20	17	30,16	E (88°)
43.56 N 15.30 E 43.06 N 17.75 E	26.8.2019. 8.9.2019.	T. Blažev B. Ilić	8 20	13	206,64	E (104°)

LITERATURA

- Curry-Lindhal, K. (1982). *Das Grosse Buch vom Vogelzug*. Verlag Paul Parey / Berlin und Hamburg.
- Nebel, S. (2010). Animal migration. *Nature Education Knowledge* 1(8): 29.
- Kotrošan, D. (2017). Nalazi markiranih ptica zabilježenih u Bosni i Hercegovini. Šesti ornitološki festival, 33-42.
- Musa, D. (2008). Ptice lociraju vjetroelektrane. *Nezavisne novine*, 8.10.2008.
- Mužinić, J. & Purger J. (2009). Development of bird ringing in Croatia and neighbouring countries in the period 1910–1992: new perspectives. *Periodicum Biologorum*, Vol. 111, No. 4, 523-529, 2009.
- Preuss, N. O. (2001). "Hans Christian Cornelius Mortensen: aspects of his life and of the history of bird ringing" (PDF). *Ardea*. 89 (1): 1–6. Archived from the original (PDF) on 2011-07-24.).
- Radaković, M., Četković, D., Babić, A., Karadža, A., Čorbo, A., Omanović, M. & Jurić, I. (2013). Rezultati istraživanja faune ptica sa drugog međunarodnog biološkog kampa "Boračko jezero 2012". *Bilten mreže posmatrača ptica u Bosni i Hercegovini*, Vol. 9, pp. 94-102.
- Sjeničić, J. (2014/2016). Sastav vrsta, brojnost i distribucija faune ptica močvarno-barskog kompleksa Tišina i Odmut kod Šamca. *Bilten mreže posmatrača ptica u Bosni i Hercegovini*, Vol.10-12, pp. 17-37.
- Sjeničić, J., Šćiban, M. & Crnković, N. (2014/2016). Potencijalni uticaj hidroelektrana na ključne populacije ptica vodotoka Hrčavke i Sutjeske. *Bilten mreže posmatrača ptica u Bosni i Hercegovini*, Vol.10-12, pp. 6-16.
- Spencer, R. (1985). Marking. In: Campbell. B. & Lack, E. 1985. *A dictionary of birds*. British Ornithologists' Union. London, pp. 338–341.
- Schenk, J. (1908). Bericht über die Vogelmarkierungen im Jahre 1908. *Aquila* 15: 294–301.
- Rössler, E. (1911). Izvještaj o radu »Hrvatske ornitološke centrale« godine 1910. X Godišnji izvještaj. *Hrvatska ornitološka centrala* 1–6. Vlastito izdanje autora.
- Šere, D. (1998). Some interesting foreign recoveries of birds ringed in Slovenia. *Acrocephalus* 19 (86): 3–7.
- Štormar, Lj. (1968). Prstenovanje ptica u godini 1965., *Larus*, Vol. 20, pp. 5-27.
- Štormar, Lj. (1970). Prstenovanje ptica u godini 1966., *Larus*, Vol. 21-22, pp. 5-30.
- Štormar, Lj. (1971). Prstenovanje ptica u godinama 1967. i 1968., *Larus*, Vol. 23, pp. 5-37.
- Štormar, Lj. (1972). Prstenovanje ptica u godini 1969., *Larus*, Vol. 24, pp. 5-30.

- Štromar, Lj. (1973). Prstenovanje ptica u godini 1970., *Larus*, Vol. 25, pp. 5-26.
- Štromar, Lj. (1975). Prstenovanje ptica u godinama 1971. i 1972., *Larus*, Vol. 26-28, pp. 5-43.
- Vasić, V. (2018). Pogled na markiranje ptica u Srbiji u 20. veku. U: Stanković, D., Paunović, M., Raković, M. (Ur.) 2018. Atlas migratornih ptica I slepih miševa Srbije. Ministarstvo zaštite životne sredine Republike Srbije, Ministarstvo culture I informisanja Republike Srbije, Prirodnački muzej u Beogradu, posebna izdanja, 46: 13-16, Beograd.

SUMMARY

Bosnian and Herzegovinian ringing centre was established in 2019 and immediately became the member of EURING family. At the moment, there are three ringers with bird ringing licence in the country, ringing with 15 different sizes of aluminium rings. In 2019, eight ringers from four countries were marking birds in Bosnia and Herzegovina, and ringed 3.568 individuals of 56 bird species. Two new bird species for Bosnia and Herzegovina (Paddyfield Warbler *Acrocephalus agricola* and Yellow-browed Warbler *Phylloscopus inornatus*) were recorded during the bird ringing camps in Hutovo blato. By the end of 2019, there were 124 LOCO recoveries, four recoveries of birds ringed in B&H and found abroad and three recoveries of birds ringed abroad and found in B&H. The most elapsed time between ringing and recovery was 63 days (*Cettia cetti*) and the biggest distance between ringing and recovery place was 206.64 km.